

Tvoríme učebné zdroje pre spotrebiteľské vzdelávanie

PLÁN VYUČOVACEJ HODINY

Autor	Mgr. Andrea Stašenková © 2019
Téma	Ochrana osobných údajov – na koho sa obrátiť?
Spojenie predmetov	biológia, chémia, zemepis, geografia, občianska náuka, etická výchova, právna náuka
Obsah	Zneužitie osobných údajov je veľmi vážna vec, ktorú si však začíname uvedomovať v okamihu, keď sa tento problém týka nás samotných. Vieme ako sa zachovať v takejto situácii a najmä aké kroky podniknúť pri zneužití osobných údajov? V súčasnej spoločnosti je dôležité poznať svoje práva aj povinnosti. Cieľom tejto vyučovacej hodiny je zvýšiť povedomie žiakov o dôležitosti ochrany osobných údajov a zážitkovou metódou upozorniť na riziká poskytnutia osobných údajov na internete. Posilňujeme tak zodpovedné správanie žiakov ako spotrebiteľov v kyberpriestore aj mimo neho.
Užitočné zdroje	https://dataprotection.gov.sk/uouu/sk/content/konanie-o-ochrane-osobnych-udajov https://dagital.sk/kontrola_UOOU https://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/eu-affairs/20190227STO28983/nove-tresty-za-zneužitie-osobnych-udajov-v-politických-kampaniach https://euractiv.sk/section/digitalizacia/opinion/zneužitie-osobnych-udajov-podkopalo-demokraciu-a-moze-znova/ https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/18/20180525 https://www.zodpovedne.sk/index.php/sk/component/jdownloads/finish/1-knihy-a-prirucky/9-kniha-deti-v-sieti-2013-14?Itemid=0 https://pomoc.sk/
Indikátory rozvoja kľúčových kompetencií	Komunikácia v materinskom jazyku Žiaci v skupinách vyjadrujú primeraným spôsobom súhlasné alebo nesúhlasné stanovisko s názorom ostatných členov. Spoločenské a občianske kompetencie Žiaci identifikujú riešenia, ktoré môže urobiť v prípade zneužitia osobných údajov.
Pomôcky:	Video „Chráňte si svoje osobné údaje“ https://tv.teraz.sk/spravodajstvo/chrante-si-svoje-osobne-udajemp4550991e7947399553879c192/3249/ Diaktická hra „Strata údajov“ Publikácia DETI V SIETI - Ako chrániť seba a naše deti na internete https://www.zodpovedne.sk/index.php/sk/component/jdownloads/finish/1-knihy-a-prirucky/9-kniha-deti-v-sieti-2013-14?Itemid=0

Tvoríme učebné zdroje pre spotrebiteľské vzdelávanie

Trvanie	45 minút
(5')	Predstavenie a oboznámenie s cieľom vyučovacej hodiny. Zisťovanie miery znalostí o danej problematike medzi žiakmi. Cieľom je žiakov motivovať a zaktivizovať. Učiteľ premietne žiakom motivačné video na tému „<i>Chránite si svoje osobné údaje</i>“
(12')	Úloha č.1 - Didaktická hra “Strata údajov” Žiakov rozdelíme do 4 skupín. Rozdelíme farebné samolepiace nálepky. Každéj skupine pridáme 10 papierikov jednej farby a úlohou žiakov bude na ne napísať akékoľvek osobné údaje, ktoré môžu byť zneužitá na internete. Žiaci využívajú metódu Brainstormingu a snažia sa vyprodukovať čo najviac asociácií spojených s predloženou témou zneužitia údajov na internete. Následne učiteľ priradí pre určitú kategóriu určitú farbu: napr. ružovú farbu pridá osobným údajom, zelenú farbu bankovým údajom, modrú farbu fotografiám a videám a žltú farbu informáciám o sociálno-ekonomických pomeroch. Vyberie sa jeden žiak, na ktorého budú ostatní žiaci prilepovať hotové papieriky. Papieriky teraz predstavujú na internete údaje, ktoré sú voľne k dispozícii. Žiak, so zavretými očami, sa pokúša sa ubrániť svoje údaje, nad ktorými stratil kontrolu. Úlohou ostatných žiakov bude z neho papieriky postrhávať. Ak sa ich však brániaci sa žiak dotkne, z hry vypadávajú. Vyhráva ten, kto získá najviac osobných údajov. Učiteľ po ukončení aktivity vysvetlí žiakom, že nezáleží na farbe papierikov, ktoré získali. Hlavné riziko zverejnenia akýchkoľvek osobných údajov prostredníctvom internetu spočíva v tom, že sa priamo či nepriamo dostanú k niekomu, kto ich môže využiť a zneužiť.
(8')	Úloha č.2 Učiteľ nechá žiakom priestor na hľadanie ďalších príkladov zneužitia osobných údajov na internete. Žiaci pracujú s pridloženými textami/článkami a s internetom. Žiaci pri práci s textom využívajú metódu I.N.S.E.R.T. Je interaktívny poznámkový systém pre efektívne čítanie a myslenie. Pri práci s textom žiaci využívajú značky na označenie. (Poprípade žiaci k uvedeným značkám stručne napíšu, ktoré informácie boli nové a ktoré nie, čomu nerozumeli alebo čo zle pochopili.) ☺ Toto som vedel(a) + Toto som sa dozvedel(a) teraz * Toto je veľmi dôležité ? Tomuto nerozumiem _ Toto je inak, ako som si myslel
(10')	Úloha č. 3 Diskutujte so žiakmi o tom čo robiť v prípade zneužitia osobných údajov. Vedia žiaci ako sa zachovať v takejto situácii a najmä aké kroky by mali podniknúť pri

Tvoríme učebné zdroje pre spotrebiteľské vzdelávanie

(7) (3)	zneužití osobných údajov? Ich úlohou bude zistiť ktoré právne a legálne kroky treba vykonať pri zneužití ich osobných údajov. Poznajú svoje práva a vedia na koho sa obrátiť a kde podať návrh na začatie konania? Žiaci majú zistiť: 1. Akými spôsobmi podať návrh na začatie konania o ochrane osobných údajov.2. Aké náležitosti musí návrh na začatie konania v zmysle zákona o ochrane osobných údajov obsahovať.3. Aký je rozdiel medzi podnetom a návrhom na začatie konania o ochrane osobných údajov? (Hlavným rozdielom odlišujúcim návrh na začatie konania § 100 ods. 1 a 3 Zákona od podnetu je ten, že návrh môže podať len dotknutá osoba, ktorá tvrdí, že konkrétne identifikovaný subjekt protiprávne spracúva jej osobné údaje /najčastejšie zákazník alebo zamestnanec/). 4. Akú zákonnú lehotu má na vybavenie Úrad na ochranu osobných údajov? (Úrad posúdi podnet v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia. Ak úrad podnet zo zákonných dôvodov neodloží, začne konanie a vo veci rozhodne v lehote 60 dní odo dňa začatia konania. Úrad Vás ako osobu, ktorá podnet podala, bezodkladne informuje o vyhodnotení Vášho podnetu.)5. V akom prípade zneužitia osobných údajov môže ísť o spáchanie trestného činu. Je možné v takom prípade podať trestné oznámenie a žiadať náhradu škody v trestnom konaní. Na koho sa v takomto prípade obrátiť? Úloha č.3 Žiaci pripraví fiktívny Návrh na začatie konania o ochrane osobných údajov. Ako príklad majú žiaci použiť získané poznatky z tejto vyučovacej hodiny. Učiteľ poskytne žiakom vopred vytlačené a pripravené Návrhy na začatie konania o ochrane osobných údajov. Žiaci doplnia informácie do vopred predtlačeného textu. Záverečná diskusia a vyhodnotenie Aktivita <i>Jedno slovo, jedna veta</i> Učiteľ rozdá žiakom malý papierik. Žiaci si môžu vybrať, napíšu na papierik jedno slovo alebo vetu, ktorá ich najviac z učiva zaujala alebo čomu nerozumeli. Po napísaní učiteľ na základe časových možností vyvolá niekoľko žiakov, vyzve ich, aby prečítali, čo napísali a aby to zároveň vysvetlili. Učiteľ takto získa spätnú väzbu.
Prílohy	Nebezpečenstvá, ktoré na žiakov striehnu na internete sú rôzne: zasielanie nevyžiadanych reklamných e-mailov po poskytnutí vašej emailovej adresy, posmech, vyhrážky, vydieranie či krádež po zverejnení osobných informácií a

Tvoríme učebné zdroje pre spotrebiteľské vzdelávanie

fotografií, nabúranie sa do profilu alebo emailovej schránky a ich následné zneužitie. Prostredníctvom aktivít by si žiaci mali uvedomiť, že na internete je namieste správna dávka opatrnosti. Žiak by sa mal naučiť chápať, že hociktorý z uvedených spôsobov zneužitia osobných údajov môže byť cestou pre vydieranie, pomstu alebo kyberšikanovanie. Po zverejnení emailovej adresy alebo telefónneho čísla môžu byť opakovane obťažovaní ohrozujúcimi e-mailami, agresívnymi sms a mms správami, prezváňaním, zastrášaním vyhrážkami alebo ich telefónne číslo môže byť zverejnené v rôznych inzerátoch, napr. aj v ponuke erotických služieb. Treba ich upozorniť aj na to, ako jednoducho sa im môže niekto pomstiť, napr. nabúrať sa do profilu na sociálnych sieťach a vystupovať v ich mene. Informácie o ich osobe, ich rodine, majetkových pomeroch sa môžu zase stať podkladom pre vydieranie alebo krádež a zloději si takto vytipujú vhodnú obeť. Po zverejnení termínu odchodu na dovolenku, fotografií z dovolenky či denných zvyklostí, si zloději ľahko zistia vhodnú dobu, kedy nie je nikto doma. Učiteľ taktiež upozorní žiakov na nebezpečenstvá prílišnej dôvernosti pri komunikácii na sociálnych sieťach. Učiteľ žiakom vysvetlí, že pravidlá internetovej komunikácie by mali byť rovnaké ako pri písomnom styku. Zdieľanie osobných údajov o sebe a komunikácia s cudzími ľuďmi na internete pre nich na jednej strane predstavuje možnosť spoznať nových ľudí, avšak prináša to aj riziko, že sa zapoja do niektorého z variantov online rizikového správania. Učiteľ by mal žiakom zdôrazniť, aké nebezpečné môže byť pripájať sa prostredníctvom bezdrôtového pripojenia na verejnom priestranstve či v škole. Na takýchto miestach netreba posielat' žiadne dôležité a citlivé informácie a radšej sa odpojiť od siete, ak ju nepoužívajú. Rovnako, ak sa pripájajú doma prostredníctvom bezdrôtového pripojenia, mali by si overiť, či je zabezpečené pripojenie a nastavené šifrovanie. Vyhnú sa tak riziku, že sa niekto dostane k ich osobným údajom.